

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin Meşinca
Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Clio
Editura Tipo MC, Oradea - 2020

Cartea Mea e și a Ta!

ISSN 2734-6889
ISSN-L 2734 -6889

Un pericol pentru sănătatea oștirii (I) Articolul 8 din Decretul de Înaintare în Armată „distruge autoritățile și abandonează sancțiunea”

Medic Lt. Colonel Dr. Al. P. Ilie¹

În oștire o prescripție medicală este executată, numai atunci, când este ordonată de un grad ofițeresc. Consecință logică; Medicii militari trebuie să continue a păstra ierarhia stabilită prin Legea de Organizare a serv sanitar din anul 1900.

INTRODUCERE

DIFERITELE IERARHII A MEDICILOR ÎN CURSUL ISTORIEI

Pentru înlesnirea paginilor ce urmează, cred că este necesar să fac un foarte scurt rezumat al Istoriei Serviciului Sanitar Militar.

Mă voi servi pentru cele ce urmează de interesanta lucrare a camaradului și confratelui D-nu Medic Căpitan Dr. N. Părvulescu.

În armata română ca și în celelalte armate serviciul sanitar militar s-a creat foarte târziu. Și este foarte explicabil de oarece la început medicina nu era o știință și chirurgia se mărginea la mici intervenții pe care le fac astăzi sub-chirurgii și sanitarii.

De altminteri și personalul medical propriu zis era foarte restrâns, medicina ca și chirurgia fiind practică de vrăjitori, felceri, vraci și diverși șarlatani.

Era deci normal, că față de efectivele de atunci, a lipsei la început al armatei permanente, a mijloacelor de luptă, a timpului relativ scurt cât durau operațiunile militare organizarea serviciului medical să preocupa foarte puțin pe șefii militari.

Mai mult încă până în secolul nostru nu se crease capitolul *Bolilor Înlăturabile*, adică hygiene și profilaxia nu ajunsese la perfecțiunea de astăzi de a îndepărta de lângă aglomerația unei epidemii cu tot cortegiul lor de boli contagioase. Acele boli erau considerate fatale, nefiind nimic de făcut pentru a le înlătura.

Ca urmare chirurgia fiind aproape inexistentă, ajutoarele răniților iluzorie, profilaxia și combaterea epidemiilor nule și armamentul sanitar inexistent, statul major al armatelor nu considera serviciul sanitar al armatei ca ceva indispensabil operațiunilor militare.

De altminteri același lucru s-a întâmplat la început cu serviciul genului, artileria și celelalte servicii tehnice care numai în decursul timpului (...lipsă text.....)pe care ofițerii acelor arme care erau considerați ca și medicii n-au avut la început același TITULATURI ca infanteriști, și cavaleria, pe acele vremuri antice formând armata propriu zisă.

¹ Facultatea de Medicină din Paris, 11 Noiembrie 1937; A.M.R., fond. 950, dos. 637 p. 14-33.

Dacă în Franța și Imperiul German (Sf. Imperiu Roman) primele începuturi de organizare medicale militare au fost create sub Ludovic al XV și Frideric Cel Mare, în România abia sub Domnitorul Carol I a început să se creeze serviciul SANITAR MILITAR (am avut mai înainte începuturi de servicii, însă numai *medicale*).

Cum înainte de Unirea Principatelor marea majoritate a medicilor *erau străini* conform Legilor în vigoare, ei erau angajați *cu contract* și ca urmare nu se putea, să li se acorde ierarhia militară.

De altminteri până la 1829 Principatele nu aveau armate propriu zise. Paza frontierelor fiind făcute de milițieni pământeni (miliții) sub diferite numiri.

Kiselef creează Departamentul Sanitar, numite Okruguri, având ca personal pe revizori, vătășei, ipistați.

La 1934 Corg von Grunau este numit șef medic militar al Munteniei, iar în Moldova Iacob Ch. Sovon Czihack care a rămas șef medic al armatei din Moldova până la 1861.

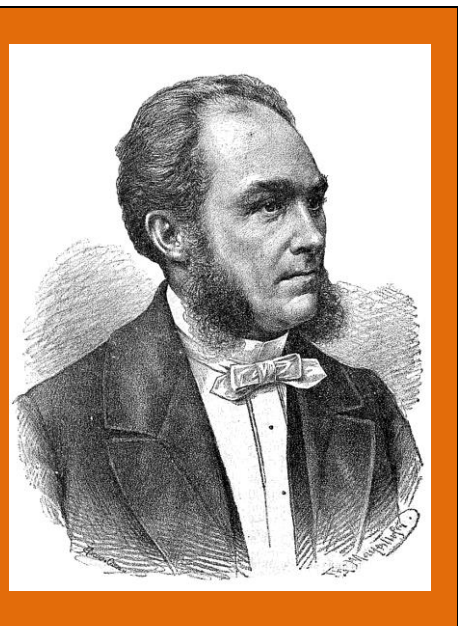
La 1840 se numește ca medic la spitalele militare I'E Mayer și Schumacher cu titulatura nemțească de Stabdochtor și Oberdochtor al oștiri.

Abia la 1847 Gh. Bibescu înființează uniforma medicilor militari. (mă mir că art. 8 nu suprimă și uniforma?).

Cu venirea la 1849 a Domnitorului Barbu Știrbei se începe organizarea propriu zisă a Serviciului Medical Militar.

La 1850 Generalul Herescu înființează o școală de felceri.

În 1852 se intervine la facultatea de medicină din Paris să ne trimită un doctor care să organizeze Serviciul Medical Militar. Este trimis **Dr. Charles Davilla**, angajat cu contract la început pe trei ani. Însă evenimentele și valoarea omului au făcut că Generalul Carol Davilla a rămas definitiv în țară, dând notare în România Serviciului Sanitar Militar.

La 1859 sub oastea pământească se compune în Muntenia din: 3 polcuri de „piotă” escadroane de dorobanți lăncieri mixtă; cu escadron de roșiori, 3 escadroane de dorobanți. Iar în Moldova: un polc de mușchetari și un batalion de roșiori (vânători).

Cuza Vodă numește pe Davila Medic Șef al Oștirii, în care calitate organizează în Principatele Unite Serviciul de Ambulanță și Spitale Temporale, fapt pentru care Domnitorul îi acordă pentru *prima oară ierarhia militară medicilor, numind pe Davilla medic Colonel*.

La 1862 Davilla este înaintat General Inspector, când se acordă medicilor următoarea ierarhie:

Medic General Inspector,
Medic Principal Cl. I,
Medic Principal Cl. II,
Medic de Regiment Cl. I,
Medic de Regiment Cl. II,
Medic de Batalion Cl. I,
Medic de Batalion Cl. II,

În 1886 se modifică din nou ierarhia gradelor medicale adăugându-se la titlul tehnic de medic, FUNCȚIUNEA și nomenclatura unității pe care o avea de apărat, medicul contra bolilor. Avem deci:

Medic Inspector General al S.S al Armatei,
Medic Inspector de Corp de Armată,
Medic Inspector de Divizie,
Medic Inspector de Regiment Cl. I,
Medic Inspector de Regiment Cl. II,
Medic Inspector de Batalion Cl. I,
Medic Inspector de Batalion Cl. II,

Se vede grija care au avut-o șefii armatei de atunci de a ac

În fine la 1900, conform cu noile cerințe militare și noile concepții sanitare-militare M.S. Carol I și șefii conștiinței ai oștirii, constatând că titulatura funcției „Inspector” , mai mult civilă, nu corespunde cu funcția de Inspector în Armată, mai ales la micile unități militare, au hotărât să facă să dispară complet această titulatură și medicii primesc titulatura Ofițerilor Combatanți, cu titlul de asimilat:

Avem astăzi:

Medic Inspector General,

Medic General,

Medic Colonel,

Medic Lt. Colonel,

Medic Maior,

Medic Căpitan,

Medic Locotenent,

Medic Sublocotenent

Războiul Mondial

Vine însă războiul pentru unirea tuturor românilor. Războiul unde medicii au luptat nu numai în contra unui singur inamic armat cu armamentul modern, ca și cu camarazii lor ofițerii combatanți, dar cu un inamic mult mai periculos și mult mai perfid: *TIFOSUL EXANTEMATIC ȘI CELELALTE EPIDEMII*.

Patru sute din ai noștri din un efectiv de 2.800 ofițeri medici au murit pe câmpul de luptă.

Nouă sute de medici militari, luptau în tranșee ca medic la batalion și restul în spitale sacrificându-și viața pentru unitatea națională.

Pentru ofițerii medici nu a existat partea sedentară. Noi medicii nu am cunoscut nici odată odihna zonei interioare, și nici serviciul de birou.

Medicii începând de la cei foarte puțin numeroși atașați pe lângă M.C.C. și până la medicul din tranșee atașat pe lângă comandantul de Batalion au fost încontinuu în luptă.

Pentru a lămuri mai amplu pe acei care nu voiesc să recunoască sacrificiile făcute de medici și rolul

important în armată a serviciului sanitar militar, îi trimitem la:

**CARTEA de AUR
A OFIȚERILOR
SANITARI ȘI
PERSONALULUI
SANITAR MORȚI
PENTRU PATRIE 1916-
1920**

**de generalul medic
DR. VICOL NICOLAE**

Cadrul lucrării noastre nu ne permite să venim cu mai multe amănunte, dar vom spicui pe cele mai importante: M.S. REGINA MARIA cu Înaltele Sale Cuvinte:

IN MEMORIAM

Arată rolul medicilor în Marele Război și le

Bustul din Băile Herculane a Generalului medic Nicolae Vicol

aduce laude pentru activitatea lor.

MARELE EROU REGELE FERDINAND I

A dat următorul decret, în urma raportului Președintelui de Consiliu, Ministrul de război Mareșalul Averescu.

FERDINAND I

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională

Rege al României

La toți cei de față și viitor sănătate asupra raportului Ministerul Nostru Secretar de Stat la Departamentul de Război sub Nr. 4.324/1921

AM DECRETAT ȘI DECRETĂM

Art. 1. *Se conferă medicilor militari dreptul de a purta la ținuta de ceremonie și de serviciu saraful pe care îl poartă ofițerii trupelor combatante, în locul ledunței și centuronului actual, ce se desființează.*

Art. 2. *Ministerul nostru Secretar de Stat la Departamentul războiului este însărcinat cu aducerea la îndeplinire.*

Dat în București în ziua de 8 iunie 1921.

MAREȘAL PREZAN

Fostul șef al Marelui Cartier General spune:

Este grație medicilor, în prima linie, care au luptat *înfruntând moartea pentru stingerea epidemiilor, că s-a putut reconstitui armata și obține „Mărășești” și „Tisa”*. Ei au dreptul la recunoștința țării pentru miile de vieți ce au scăpat, prin măsurile luate în timpul Marelui Război al Neamului.

București 22 Aprilie 1932.

Mareșal Prezan

MAREȘAL AVERESCU

Fostul Comandant al Armatei a II-a

(...) dar trebuie să amintesc admirația ce a deșteptat în mine serviciul sanitar, când am văzut cu câtă pricepere și iubire se îngrijeau cazurile cele mai grave, până chiar și gravii netransportabili (...)

O altă latură a activității medicilor, care va constitui pentru *ei pururi un titlu de glorie*, este aceea a *combaterii epidemiilor nu numai la trupe*, dar și la populația civilă, pe care o împărtășim în sectoare anume afectate câte unul de fiecare corp de armată, de trupă sau formațiune sanitară.

Mareșal Averescu

Generalul Grigorescu Irimia

Armata I 1917

Ordinul de zi Nr. 86.

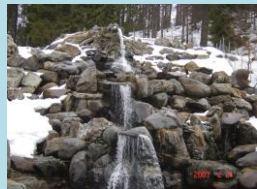
În cursul crâncenelor lupte ce s-au dat neîntrerupte de 14 zile de către vitezele trupe ale Armatei I, am constatat cu mândrie și cea mai mare suflarească mulțumire că întreg corpul medical precum și personalul sanitar al Armatei I s-au distins printr-o muncă neobosită și un devotament fără margini.

Pentru această activitate și devotament demn de toată lauda, aduc mulțumirile mele Corpului medical și personalului sanitar al Armatei I.

Acestea sunt părerile Marilor Șefi și oștirii din timpul Marelui Război (expuse foarte pe scurt) despre serviciul sanitar al armatei.

11 NOIEMBRIE 1937

Dacă până la această dată marii noștri șefi au recunoscut necesitatea serviciului sanitar militar.

I. În Oștire

O prescripție medicală este executată, numai atunci, când este ordonată de un grad ofițeresc

Consecință logică

Medicii militari trebuie să continue a păstra ierarhia ca și până acum

Însărcinarea serviciului sanitar al armatei este de a conserva efectivele: prin îngrijirea militarilor, asigurarea igienei armatei și apărarea sănătății oamenilor și animalelor, a ajuta la executarea operațiunilor și a contribui la păstrarea disciplinei.

Ca urmare, pentru a-și îndeplini aceste sarcini, în toate țările șefii oștirii, au constatat că serviciul sanitar militar al armatei trebuie să aibă o organizare militară, iar medicii militari să fie investiți cu aceeași autoritate, prestigiu, atribuțiuni de disciplină și să se bucure de onoruri ca și ofițerii combatanți.

Consecință logică a fost că toate armatele au acordat corpului ofițeresc medical aceeași ierarhie ca și camarazilor de luptă ofițerii combatanți. (După cum prevede și la noi legea de la 1900, pe care o abrogă art. 8 a Decretului de la 11 Noiembrie 1937).

Încă de la 1921, în monografia mea care are ca titlu „*Medicina militară poate deveni civilă?*” (răspunzând fostului șef al serviciului sanitar al armatei Medic General Dr. Vicel după ce devenise civil și probabil presimțea că se va veni cu art. 8) dovedeam cu argumente care nu puteau fi combătută cât era de paradoxală „Ideea” iluzionistului și postului Dr. Jean Cantacuzino, care dorea ca serviciul sanitar medical să fie trecut de la Ministerul Armatei la Ministerul Sănătății Publice.

Și pentru a-l convinge spunem la 1921;

„Scoaterea serviciului sanitar militar de sub conducerea autorităților militare, nu numai că va stânjeni disciplina, dar va compromite unitatea de comandă și acțiune a oștirii și totodată va micșora autoritatea și prestigiul medicului militar, împiedicând astfel executarea măsurilor sanitare.

Mai mult încă în armată pentru a executa o însărcinare și a exercita o comandă este indispensabil de a avea o autoritate și ierarhia militară, până și la diferite meserii ca croitoria, fierăria, cizmăria.

Dacă a suferit de ceva până astăzi serviciului sanitar militar, este tocmai prin faptul că ofițerul sanitar „din rutină” nu a avut autoritatea și prestigiul pe care o oferă în oștire calitatea de ofițer combatant.

În marea familie pe care o formează armata, orice român își pierde calitatea de cetățean și devine soldat sau ofițer. Și ca atare intrusul (medicul dependent de Ministerul Sănătății Publice) care ar pătrunde pe altă cale decât cea militară va fi antipatie.

Și după ce demonstrăm Profesorului Dr. Cantacuzino că medicina militară nu se poate învăța decât în școli speciale de medicină militară (dovadă că în toate armatele avem școli de medicină militară. În Franța: Ecole de Santé Militaire de la Lyon, ca facultate și ca școală superioară Val-de-Grade de la trupă în timp de pace și devenind desăvârșită în timp de război.

Isprăveam arătând Dr. Cantacuzino cu argumente științifice și medicale, că cel mai distins medic civil este supus greșelii și poate emite păreri utopice în chestiunile militare, dacă nu are sufletul de ostaș, educația militară și sanitară medicală militară completă, începând ca medic la batalion până la institutele militare științifice ale armatei.

II. Dar cum să apară sănătatea publică

Ca să putem discuta cum trebuie să fie organizat serviciul sanitar militar este mai întâi necesar să arătăm: cum să apară sănătatea publică.

În lucrarea mea „Ocotirea sănătății publice” tipărită la 1922, aveau pe copertă ca titlul premisele următoare:

Viitoarea lege trebuie să aibă un caracter ofensiv și războinic

Iar ca moto pe copertă: „În războiul contra bolilor și a morții, ca și războiul contra oamenilor pentru a învinge avem nevoie de: o armată sanitară, ofițeri sanitari, armament sanitar, plan tactic de bătaie (codul de igienă publică și regulamentele sanitare) și un șef ajutat de un adevărat Stat Major”.

Și după ce arătăm lacunele și erorile legii sanitare de la 1910 (legea Cantacuzino - Sion), a consecințelor dezastruoase pentru sănătatea publică a României. A enormei greșeli ce s-a făcut la 1910 când guvernul de atunci nu a voit să țină seamă de criticile aduse în Parlament. Terminăm arătând: Ce este o lege sanitară.

Am scris la 1914 ca și la 1922: „O lege sanitară are ca principal scop: 1. Ocrotirea legală a sănătății publice; 2. Ocrotirea organelor de apărare a țării contra bolilor și a morții și ca urmare de a proteja populația sănătoasă, procurându-i toate mijloacele pe care le are la îndemână strategia sanitară modernă, ca să lupte cu succes contra cauzelor de distrugere a neamului omenesc.

Îngrijirea bolnavilor, alinarea suferinței omenești, ocrotirea săracului, darea de ajutoare materiale și morale acelor pe care o decădere nedreaptă sau meritată, trecătoare sau veșnică, îi obligă să apelez la Stat sau la ajutorul public, aparține:

Asistenței publice și sociale.

Arătând confuzia făcută de legea de la 1910 între aceste două sarcini de conducătorii Ministerului Sănătății Publice (pe vremea aceea numai Direcția Comercială Sanitară) terminam cu concluzia:

„Pentru a micșora mortalitatea unei țări, pentru a prepara generații viitoare și a le curăța de orice boli, pentru a avea o populație sănătoasă și a ne prezenta cu excelență stare de sanitară, trebuie să poată duce război contra tuturor pericolelor care ne amenință și vor să ne distrugă”.

Prin urmare legea sanitară trebuie să aibă un caracter ofensiv și războinic, iar organele care vor fi însărcinate să ducă lupta li se cere o organizare militară, combativă, represivă. Să distrugă germenii patogeni, adică propagatorii de boli, să îndepărteze de lângă oamenii toate cauzele care favorizează boala, adică să prepare terenul în care trăim refractar la producerea bolilor: aceasta este scopul unei legi sanitare”.

Aceste principii erau necesare la 1922 pentru reorganizarea Direcției Generale a Serviciului Sanitar (pe atunci atașată la Ministerul de Interne). Astăzi Ministerul Sănătății Publice și a Ocrotirilor Sociale.

Tot în acea lucrare arătăm care trebuie să fie organele Ministerului Sănătății Publice:

1. Armată Sanitară,
2. Armată de Asistență,
3. Ofițeri sanitari,
4. Medici de asistență,
5. Armament sanitar.